

Perashat Terumá 5784

Velas: 6:18 pm

Fin Shabat 1: 7:11 pm - R"Y: 7:44 pm

Fin Shabat 2: 7:22 pm - R"Y: 7:50 pm

מעשה המשפט

Marcos y Lety Amiga

Maasé Bet Din

Rab Joshua M. Hilu

חבר בה"ד אמת ומשפט

El corredor que engañó al vendedor

Maasé Sheaya

iEnseñando a ayudar!

Pregunta: Itzjak trabaja como corredor de inmuebles y es muy reconocido en la ciudad, tiene buena labia para tratar con los clientes y conoce muy bien el mercado de los inmuebles.

Moshe quiere vender un departamento, y decidió llamar a Itzjak para que le consiga un cliente y concretar la venta. Moshe le comentó a Itzjak que quiere vender el departamento en \$200,000 dólares, pero Itzjak lo corrigió "no es conveniente ofrecerlo tan caro ya que no se va a vender, por lo que vale la pena ofertarlo por \$170,000 dólares", y Moshe aceptó aún siendo un valor menor a su costo. Al cabo de unos días Moshe cerró el trato con el cliente de Itzjak. El problema empezó cuando se enteró que el cliente es el primo de Itzjak y que por eso abogó por él para bajar el precio.

Nuestro padre falleció relativamente joven, y mi mamá y mis hermanos nos quedamos con muchas deudas y mucho por hacer. Yo estaba aún en la Yeshibá, y mis hermanos en la escuela. Fueron tiempos muy difíciles, y yo, como hermano mayor, tenía todo el peso de mi familia. Me armé de valor, y fui a hablar con el Sr. Rozen. "Sólo necesito un préstamo. Cuando salga del problema, se lo devuelvo" le dije. El Sr. Rozen se quedó pensando y me preguntó. "¿Cuánto necesitas?". "Mil setecientos cincuenta dólares..." respondí. "No es mucho" comentó. "Para mí sí, Sr. Rozen" terminé diciendo. Casi sin decir palabra, se dirigió a un escritorio. Hizo un cheque, y me lo dio.

¿Acaso Itzjak está obligado a pagar la diferencia del precio por haberle causado una pérdida a Moshe?

Respuesta: La Guemará (ב"ק צט:) menciona el Din de una persona que requiera asesoría sobre una moneda si es auténtica o falsa, y fue con el Shuljaní (cambista de divisas) para que lo asesore, si el Shuljaní le dijo que la moneda era auténtica y resultó ser falsa, el Shuljaní está obligado a pagar, mientras sea un Shuljaní novato, ya que se considera una negligencia haber opinado cuando no tiene la experiencia para eso, pero si el Shuljaní es un experto y con todo y eso erró, es Patur de pagar, porque se considera como Mazik BeOnes (percance).

En esa época Estados Unidos estaba en recesión; no había mucho trabajo. Pero Hashem siempre ayuda, y después de varios meses, esa suma, que nos ayudó a salir adelante, la pude reunir y se la llevé de vuelta al Sr. Rozen. "Bien hecho, muchacho", me dijo. "Las deudas hay que saldarlas, tarde o temprano. ¿No necesitas más tiempo?" preguntó. "No, gracias. Reciba éste dinero, por favor" le dije.

Los Rishonim discutieron si el cliente debe aclararle al Shuljaní que está confiando en su consejo y que va a actuar según su opinión. El Tosafot (ק. ד"ה אחרי) opina que no es necesario que le diga, y de igual manera es Jayab, pero el Ri"ף (לה:) sostiene que si no aclara que se está apoyando en él, el Shuljaní puede excusarse diciendo "no sabía que me ibas a hacer caso" y por ende nunca tomó la responsabilidad del asunto, sin embargo, en el caso que es notorio y obvio que la confianza del cliente está con el Shuljaní según todos es Jayab aunque no le haya dicho nada (רמב"ם שכירות פ"ה ה', שו"ע ש"ו ו' כ"י"ו ורמב"ם).

En el caso de ser un Shuljaní experto y se le paga para obtener su opinión o consejo, según la mayoría de los Rishonim (רא"ש ועוד) (רמב"ם, ר"א) y así estipuló el Shuljaní Aruj (ו' ס"א ש"ו סע"ו) el Shuljaní está obligado a pagar en caso que se equivocó (כדי) (אגרא כדי) (שתידוק ט"י).

"Te voy a contar algo, siéntate" dijo sin recibir el dinero. Tomé asiento y me dispuse a escuchar al Sr. Rozen. "Hace muchos años nosotros también estábamos en una situación difícil. Recién llegábamos de Europa y no teníamos dinero ni trabajo. Recurrimos a un pariente lejano nuestro, y nos dio una suma de dinero con la que empezamos nuestra empresa. Tiempo después, fuimos a devolverle el dinero, y nuestro pariente nos dijo: "Yo no lo quiero. Me doy por satisfecho con el hecho de haber podido ayudarlos". "¿Y qué vamos a hacer con el dinero?", le preguntamos. Y nos respondió: "Cuando encuentren un Yehudí que necesite, hagan lo mismo que yo hice con ustedes...".

Por lo tanto, regresando a nuestro caso, si Itzjak entendió que Moshe confió en su consejo, y no pretende averiguar más por otras fuentes, Itzjak deberá de pagar lo que le hizo perder, al igual que el Shuljaní, ya que estos casos son considerados Garni.

Pero si Itzjak entendió que Moshe no está respaldándose solamente en su consejo, sino solamente quería escuchar su punto de vista (como es la mayoría de las veces que los vendedores no se apoyan por completo en las opiniones de los corredores), entonces estaría Itzjak Patur de pagar, ya que solamente se considera Gramá y el Bet Din no lo obliga a pagar, pero tiene igual Jiyub Bidé Shamaim de pagar.

Aunque Itzjak recibe dinero por su trabajo, sería Patur de pagar por dos razones. 1) Normalmente el dinero que se le paga al corredor no es por sus consejos sino por haber traído al cliente, por lo tanto, el pago no la responsabiliza más en sus comentarios. 2) El pago lo recibe al finalizar la compra y no al momento de su opinión, por lo tanto, no es considerado según todas la opiniones como Shomer Sajar.

EL Sr. Rozen me miró unos segundos, y me dijo: "Hay algo mucho mejor que ayudar: Es enseñar a ayudar. Toma éste dinero y cuando encuentres un Yehudí que necesite, haz lo mismo que yo hice contigo...".

De igual manera, el corredor, al dar un mal consejo al vendedor, traspasó por el Isur de Lifné Iver.

Halaja Lemaase

Pregunta: Nos surgió la pregunta acerca del juego de barajas *pula*, ya que como parte del juego en cada turno hay que bajar de la mano la baraja que no le sirve. ¿Acaso esto se considera Borer Pesolet del Ojel?

tira la baraja que no quiere y así es la opinión de varios Rabanim.

Respuesta: El Isur de Borer existe únicamente cuando separa dos Minim (especies) diferentes, pero en un solo Min no hay Isur (רמ"א ש"ט ג'). En nuestro caso ya que cada una de las Barajas tiene un color y numero diferente se consideran dos Minim, (por lo tanto, está prohibido separar las barajas revueltas por colores antes de guardarlas ya que es Borer Leajar Zeman).

Sin embargo, existe la posibilidad de permitir éste juego, con la siguiente Sebará, ya que parte del juego es, que para poder seguir jugando antes de terminar su turno hay que bajar una baraja a la "basura", esto se llamaría que realmente ésta baraja ahora es lo único que necesita y entonces en lugar de considerarla Pesolet, la estaríamos considerando el Ojel, ya que lo separa para usarlo de inmediato y seguir jugando, y estaría permitido.

Fue la más grande lección de Guemilut Jasadim (acto de bondad) verdadero que he tenido en toda mi vida.

Según esto tendría que estar prohibido jugar *pula*, ya que está tirando el Pesolet de su mano al ser que

Cabe recalcar que hay Rabanim que no estuvieron de acuerdo con dicha Sebará. Para Halajá Lemaasé consulte con su Rab.

בענין ארון וכפורת אי הווי ב' כלים

א. בפרשת תרומה (שמות כה כא) 'ונתת את הכפרת על הארון מלמעלה ואל הארון תתן את העדות אשר אתן אליך', וכתב רש"י: 'לא ידעתי למה נכפל שהרי כבר נאמר (לעיל פסוק טז) 'ונתת אל הארון את העדות', ויש לומר שבא ללמד שבעודו ארון לבדו בלא כפורת יתן תחילה העדות לתוכו ואח"כ יתן את הכפורת עליו וכו' ע"ש.

ונראה לומר דהנה כבר עמדו האחרונים בטעם הדבר דלא עשו ארון בבית שני, עי' מנ"ח (מצוה צה) שהאריך, ובמשך חכמה וכן המהר"ל בגו"א כאן וברש"י (יומא נג:) כתבו דבר אחד, דכל תכליתו של הארון הוא רק לצורך הלוחות, ובאין לוחות אין כלל מצות עשיית ארון, ולכן בבית שני שלא היה לוחות לא היה חיוב לעשות ארון. ובוזה כתבו ליישב דלכתיב נשנה פסוק זה ד'ואל הארון תתן את העדות' כדי שיהיה דבר ששנה עליו הכתוב לעכב לומר שהלוחות מעכבין את הארון.

והנה יש לחקור אם הארון והכפורת הווי כלי אחד, והכפורת הוא מכסה הארון, או דהווי ב' כלים נפרדים הארון לבדו והכפורת לבדו, רק דמקום הכפורת אפי' שהוא כלי בפני עצמו מ"מ מקומו הוא מעל הארון. ונראה דנחלקו בזה ראשונים ואחרונים כדיבורא.

דהנה יעו"י במנ"ח (מצוה צה סוף אות ט) שתמה על הרמב"ם שלא הביא דיני צורת הארון כלל, וכתב דאין לומר שהטעם הוא משום שארון שעשה משה נגנז בימי אישיו ולא יעשו עוד אחר עד ביאת הגואל, שהרי הרמב"ם הביא כל דיני שמן המשחה ואיך נעשה אע"פ שמעולם לא נעשה שמן המשחה אחר חוץ משל משה וכולו קיים לעת"ל, וכתב שם דאפשר דשמן המשחה איכא נ"מ דאסור לעשות כמתכונתו ולכן צריך לדעת איך היא צורתו [וכן כל שאר הכלים]. משא"כ ארון דאפשר שארון עם כרובים הוא כלי אחד, וכרובים בלא"ה אסור לעשות מדין לא תעשון איתי, וארון בלי כרובים אין איסור כיון שהצורה של הארון הוא עם הכרובים, ולכן אין נ"מ לדעת צורת הארון ע"ש.

וכבר מבואר כן בתוס' הרא"ש בר"ה (כד:) שהקשה למה צריך לימוד מיוחד דאסור לעשות דמות אדם ותיפול"ל מדין לא תעשון כדמות שמישי אסור לעשות פרצוף אדם מכרובים של כפורת. ותי' וז"ל: 'וי"ל דלא מיקרו שמישי אלא א"כ עשה כלי שלם כמו שולחן ומנורה וכן הארון עם הכפורת וכרובים, וכרובים שבמרום לא נתבררה צורתם'. ומבואר להדיא דס"ל דצורת הארון הוא עם הכפורת דוקא והווי כלי אחד ארון וכפורת.

אמנם בצפנת פענח עה"ת (ריש פר' תרומה) כתב דהכפורת הווי מציאות וכלי בפני עצמו ולא הווי חלק מן הארון, והביא ראייה מסוכה (ה.) דכפורת עובייה טפה דילפינן ממסגרת השלחן שהיתה טפה, והקשתה הגמ' דנילף מציץ שהיה רחב ב' אצבעות, ותי' דדנין כלי מכלי ואין דנין כלי מתכשיט, הרי דהכפורת היתה כלי בפני עצמו. ולכאורה יש לדחות מן שהרי המסגרת ודאי לא היתה כלי בפני עצמו ורק חלק מן

השלחן וילפינן מינה לכפורת, וכל עצמה של הגמ' היא לומר דילפינן מדבר שהוא חלק מכלי כמו כפורת מארון ולא מציץ שהוא תכשיט ואינו כלי.

עוד הראה בצפנת פענח שם לדברי התו"כ פר' אחרי מות (א יא) וז"ל: 'אל פני הכפורת אשר על הארון, מה ת"ל לפי שנאמר כפורת יכול יהיה כיסוי לארון ת"ל כפורת, כפורת לארון ואין כיסוי לארון'. ונראה דהוא מפרש דלפי שנאמר 'כפורת' דהוא לשון כיסוי א"כ הו"א דאין הכפורת כלי בפני עצמו אלא הוא חלק מן הארון שהוא כיסוי, ת"ל כפורת לארון ואין כיסוי לארון דהיינו שהוא כלי בפני עצמו ולא הווי חלק מן הארון. וכן הוא בפ' רבינו הלל שם שכתב: 'ואין כסוי לארון, דמשמע כפורת דהווי למעלה על הארון דהווי כלי באפיה נפשית ומונה על הארון ואין כסוי לארון', וע"ש עוד בהמשך דבריו. (ואמנם יעו"י בפ' הראב"ד לתו"כ שם דלא נחת לפרש כרבינו הלל, וי"ל דס"ל דארון וכפורת הכל כלי אחד, ולכן פירש באופן אחר).

הנה זכינו דהווי מחלוקת ראשונים ואחרונים, דלדעת רבינו הלל והצפנת פענח היה הכפורת כלי בפני עצמו ואינו חלק מן הארון, ואילו לדעת התורא"ש והמנ"ח היה הכפורת חלק מן הארון והיה הכיסוי שלו והכל הוא כלי אחד.

אשר מעתה יש להקשות לדעת הסוברים דהכפורת הוא כלי בפני עצמו א"כ מ"ט לא עשו כפורת בבית שני, דאה"נ ארון לא עשו משום שהוא רק לצורך הלוחות, אבל למה לא עשו כפורת שהוא כלי בפני עצמו ואינו קשור לארון. ויש להוסיף עוד דגם יצטרכו לעשות ארון לצורך הכפורת כדי שיוכלו לשים את הכפורת עליו.

ודאיתנן להכי י"ל דזה גופא אתי קרא לאשמעינן, דכל תכלית הכפורת הוא ג"כ רק לצורך הלוחות ואם אין לוחות אין ענין לעשות כפורת וכמו דאמרינן גבי הארון, וזהו דאתא קרא למימר דאחר שאמר ועשו ארון ושישימו בו את הלוחות שזהו כל תכלית הארון, אמר שיעשו כפורת, וחזר ואמר שישיימו את הלוחות בארון, דהיינו שכל התכלית של הכפורת הוא ג"כ רק להיות מכסה לצורך הלוחות שבארון, ואם אין לוחות אין חיוב לעשות כפורת.

שוב ראיתי בגור אריה שכתב כן להדיא בביאור הכתוב וז"ל: 'אמנם אשר נראה לפי דקדוק הפרשה, כתב אצל הארון שיהיה הוא בית קיבול לארון, וכתבי אצל הפרוכת שיהיה כסוי לעדות, שלא תאמר הארון עיקר ששם העדות ולא היה הכפורת רק לכסות, הוצרך לומר שאין הדבר כך אלא כל אחד כלי בפני עצמו משמש לעדות, הארון הוא מקבל את העדות, והכפורת משלים את הארון על ידי הכרובים שעליו, ולכן בכל מקום עושה שני משמשים ארון וכפורת. ולפיכך אמר 'ונתת עליו הכפורת ואל הארון תתן העדות' לומר שהעדות מונחים גם כן תוך הכפורת כמו תוך הארון, וכל אחד ענין בפני עצמו, ולכן כתב שני פעמים האחד לארון והאחד לכפורת', והן הן הדברים.

והנה בעיקר הנידון אי הווי הכפורת חלק מן הארון או כלי בפני עצמו, הנה ביומא (כא:) אמרו חמשה דברים שהיו

בין מקדש ראשון למקדש שני ואלו הן ארון וכפורת וכרובים אש ושכינה ורוח הקודש ואורים ותומים, ופרש"י ארון וכפורת וכרובים כוליה חדא מלתא, ושכינה לא שרתה בו, ורוח הקודש לא היתה בנביאים משנת שנים לדריוש ואילך.

והרמב"ם (בית הבחירה ריש פ"ד) כתב: 'ואף אורים ותומים שהיו בבית שני לא היו משיבים ברוח הקודש ולא היו נשאלין בהן שנא' עד עמוד כהן לאורים ותומים, ולא היו עושין אותן אלא כדי להשלים שמונה בגדים לכהן גדול כדי שלא יהא מחוסר בגדים'. הנה מבואר ברמב"ם שכן היו אורים ותומים בבית שני ורק שלא היו משיבין ברוה"ק, והשיג עליו הראב"ד: 'והלא אורים ותומים ורוח הקודש שני דברים הם מן החמשה שחסרו בבית שני ולדבריו אינו אלא אחד'. והיינו דהרמב"ם יפרש דרוה"ק ואורים ותומים הם דבר אחד שהאורים ותומים אפי' שהיו בבית שני לא היו משיבים ברוה"ק, וא"כ חסר לו אחד מן החמשה.

ולמש"נ י"ל דהרמב"ם ס"ל דהארון והכפורת שני כלים שונים הם, וא"כ הוא מונה ארון אחד, וכפורת וכרובים אחד הרי שנים, אש שלש, שכינה ארבע, ורוה"ק ואו"ת אחד, הרי כאן חמשה. ועי' כס"מ שם.

ויש להוסיף עוד דאזלי בזה רש"י והרמב"ם לשיטתם. דהנה מה שהיו האורים ותומים משיבים, מבואר ברמב"ם שהיה זה רק ע"י רוח הנבואה של הכהן גדול שהיה מבין את התשובה, שכתב (כלי המקדש פ"י ה"א): 'ומיד רוח הקודש לובשת את הכהן ומביט בחושן ורואה בו במראה הנבואה עלה או לא תעלה באותיות שבולטות מן החושן כנגד פניו, ולכן כל כהן שאין מדבר ברוח הקודש ואין שכינה שורה עליו אין נשאלין בו ע"ש. אמנם ברש"י (יומא עג: ד"ה שנאמר) כתב דהאו"ת היו משיבין מעצמם ע"י שהיו האותיות בולטות, ולא היה נצרך רוה"ק אלא כדי שיהיה הכהן ראוי שהאותיות יהיו בולטות בשבילו ע"ש.

וא"כ רש"י לשיטתו שהאורים ותומים היו משיבים בעצמם ולא ע"י רוח הקודש, לכן הוא מפרש דרוה"ק ואו"ת הם שני דברים שונים, שרוה"ק היינו נבואת הנביאים, ואו"ת היינו שלא היו משיבים, וממילא מוכרח שארון וכפורת וכרובים הכל הוא אחד, וס"ל דארון וכפורת כלי אחד הוא, ולכן הקשה בפירושו הכתוב דמה בא לומר עוד 'ואל הארון תתן את העדות אשר אתן אליך', ולא תירץ כמ"ש למעלה.

אבל הרמב"ם דס"ל דלא היו האו"ת משיבים מעצמם כלל אלא שהכהן היה רואה ברוח נבואה שלו את התשובה, א"כ אינו יכול לפרש דאו"ת ורוה"ק הם תרתי, דהא כל מה שאו"ת משיבים הוא רק ע"י הנבואה, ולכן הוכרח הרמב"ם לפרש שרוה"ק ואו"ת הכל אחד, ולדידיה י"ל דארון וכפורת הם שני כלים שונים ולכן נמנים לשנים וכמש"נ. (והראב"ד שהשיג על הרמב"ם כי הוא פירש ברייתא דתו"כ דלא כפי שפ"י רבינו הלל, ואיהו ס"ל דארון וכרובים כלי אחד, וממילא הקשה על הרמב"ם דאם רוה"ק ואו"ת אחד הם א"כ חסר אחד מן החמישה ודו"ק).

	<p>DINÉ TORÁ Comuníquese al cel. (+52) 55 3214 4312</p>	<p>SERVICIOS Contrato de renta, venta, preventiva, inversión, sociedad, testamentos, Heter Iská otros.</p>	<p>ASESORÍA Consultas telefónicas, citas, preguntas.</p>	<p>CONTÁCTANOS Cel. (+52) 55 3214 4312 Email: Betdinemetumishpat@gmail.com Dirección: Horacio 1220 PA, Polanco, CDMX הורדות-עלונימ/מעשה-המשפט/הורדות-עלונימ</p>
--	--	---	---	--

Para recibir el Alón escríbenos a: alonmaeshamishpat@gmail.com o descárgalo en <https://www.dirshu.co.il/category/הורדות-עלונימ/מעשה-המשפט/הורדות-עלונימ>